

Saskaņā ar Starptautiskās bibliotēku asociāciju un institūciju federācijas (*International Federation of Library Associations and Institutions, IFLA*) publisko bibliotēku pakalpojumu vadlīnijām “*IFLA public library service guidelines*”¹ publiskā bibliotēka ir viena no svarīgākajām vietējām institūcijām, kas vāc, saglabā un popularizē vietējās kultūras mantojumu:

“Publiskajai bibliotēkai jābūt vienai no galvenajām vietējās sabiedrības institūcijām, kas vāc, saglabā un nodrošina publicitāti vietējās kultūras sasniegumiem, izmantojot visdažādākos paņēmienus: novadpētniecības materiālu apkopošana, izstādes, atmiņu vakari, stāstu stāstīšana, vietējās informācijas publicēšana, vietējai tematikai veltītu interaktīvu programmu izveide. Vietās, kur svarīgs sazināšanās līdzeklis ir mutvārdu tradīcijas, publiskajai bibliotēkai jāveicina to saglabāšana un pilnveidošana.”² un “Publiskā bibliotēka ir īpaši atbildīga par vietējās informācijas vākšanu un tās pieejamību. Publiskā bibliotēka vienlaikus darbojas arī kā pagātnes atmiņu krātuve, vācot, saglabājot un nodrošinot pieeju materiāliem par sava novada vēsturi un ievērojamām personām.”³

Šajās vadlīnijās arī uzsvērts, ka svarīga publiskās bibliotēkas loma ir veidot un uzturēt kopienas kultūras identitāti.⁴

“Bibliotēku likumā” noteikta bibliotēku funkcija uzkrāt, sistematizēt, katalogizēt, bibliografēt un saglabāt pasaules kultūras mantojumu – iespieddarbus, elektroniskos izdevumus, rokrakstus un citus dokumentus, kā arī nodrošināt tam publisku pieejamību un izmantošanu. Tā kā vietējais kultūras mantojums ir nacionālā un pasaules kultūras mantojuma sastāvdaļa, secināms, ka novadpētniecības darbs ir viena no bibliotēku pamatfunkcijām.⁵

Arī *IFLA* Globālās vīzijas ziņojuma kopsavilkumā viena no desmit svarīgākajām atziņām: “Bibliotēkas ir pasaules atmiņas sargi. Bibliotēkas ir galvenās pasaules dokumentārā mantojuma krātuves, kas sargā šajā mantojumā ietvertās idejas un radošumu. Bibliotēkām ir unikāla loma saglabāt un nodrošināt zināšanas nākamajām paaudzēm.”⁶

Latvijas bibliotēku novadpētniecības darbs organizējams saskaņā ar “Latvijas bibliotēku novadpētniecības darba vadlīnijām” (turpmāk – LBNDV).⁷ Vadlīnijas ir rekomendējošas, ņemot vērā atšķirīgos bibliotēku tipus, vietu un lomu Latvijas bibliotēku sistēmā, bibliotēku unikālos vietējos apstākļus, lietotāju vajadzības, materiāli tehniskās un finansējuma iespējas, un citus faktoros.

¹ *IFLA public library service guidelines*. Edited by Christie Koontz and Barbara Gubbin. 2nd, completely rev. ed. Berlin ; New York : De Gruyter Saur, c2010. xii, 149 p. IFLA publications, 147. ISBN 9783110232264.

² Turpat, 12. lpp.

³ Turpat, 4. – 5.lpp.

⁴ Turpat, 8. lpp.

⁵ *Bibliotēku likums*. 1998. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/48567-biblioteku-likums>

⁶ *[IFLA] Globālā vīzija: ziņojuma kopsavilkums*. [2018]. [3. lpp.] Pieejams: <https://www.ifla.org/wp-content/uploads/2019/05/assets/GVMultimedia/publications/gv-report-summary-lv.pdf>

⁷ Latvijas bibliotēku novadpētniecības darba vadlīnijas. 2017. Pieejams: <https://dom.lndb.lv/data/obj/file/2963519.pdf>